

Daniel Bell (1919 – 2011)

25. 1. 2011 zomrel v Cambridge (Massachusetts) významný sociológ svetového mena Daniell Bell. Ako syn poľských prisťahovalcov mal v rokoch hospodárskej krízy ťažký život. Od roku 1935 do r. 1938 študoval na City-College v New Yorku a neskôr na Columbia University (New York). V rokoch 1945 – 1948 pôsobil na University of Chicago ako docent. Ako profesor sociológie pôsobil spočiatku na Columbia University (1959 – 1969) a neskôr na Harvardskej univerzite až do odchodu do dôchodku v r. 1990, ako hosťujúci profesor pôsobil súčasne od r. 1987 na Cambridge University a na London School of Economics. Významné je aj jeho žurnalistické pôsobenie v časopisoch *The New Leader* a *Fortune*.

Daniel Bell bol známy svojím neutíchajúcim záujmom o vysvetľovanie základných otázok života spoločnosti na báze sociológie. Vo svojom rozsiahlom diele *The End of Ideology* (1960) konštatoval zánik apokalyptickej triednej ideológie 19. storočia v priemyselne rozvinutých krajinách Západu. Politika štátu verejného blaha a demokratická participácia robotníctva spôsobili oslabenie a otupenie sociálnych konfliktov. Sociálne problémy, ktoré naďalej pretrvávali, sa riešili pragmaticky a vo vzájomnom konsenze. Bellove názory sa stretli so širokým ohlasom, ale súčasne aj s kontroverznou reflexiou, na čo

reagoval vo svojich verejných prednáškach v r. 1988 *The End of Ideology Revisited* na London School of Economics.

Bell nadviazal pojmom postindustriálna spoločnosť osobitne na dielo Alaina Touraina *The Post-Industrial Society* (1971), ktorý ako prvý použil tento termín. V r. 1973 k tomuto pojmu predstrel empirickú teóriu štrukturálnych zmien, ktoré nastali v industriálnej spoločnosti a vyústili do vzniku spoločnosti založenej na poznatkoch a službách. Argumentoval nie v kontexte postmodernizmu, štrukturálne zmeny videl v dôslednom pokračovaní a stupňovaní všetkého, čo je moderné.

Bell bol jedným z prvých, kto sa zaslúžil o rozšírenie pojmu informačná spoločnosť. Tá vzniká podľa neho vtedy, keď sa ekonomika čoraz intenzívnejšie zakladá na službách, výskume a poznatkoch, osobitne inžinierskych.

Rozsiahle dielo *The Cultural Contradictions of Capitalism* (1976) patrí k najvýznamnejším teoreticko-sociologickým dielam po roku 1954, ktorým si získal povest' konzervatívca v kultúre, povest' socialistu v ekonomike a liberála v politike.

Jeho najvýznamnejšie diela sú:

The End of Ideology (1973). New York: Basic Books, 1973, ISBN 0-465-01281-7.

The Coming of Post-Industrial Society (1973). A Venture in Social Forecasting. New York: Basic Books, 1973, ISBN 0-465-01281-7.

The Cultural Contradictions of Capitalism (1976). New York: Carrithers, M., Collins, S. and Lukes, S. ISBN: 0-203-42569-3.

Jeho odchodom končí významné obdobie americkej i svetovej sociológie.

Peter Ondrejko